

Λόγος Προπεμπτικός
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου
πρὸς τὸν ἐκδημήσαντα Σπυρίδωνα Λιονάκη,
Ἄρχοντα Νομοφύλακα τῆς ΑτΧΜΕ,
ἐκπροσωπήσαντος τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη
κατὰ τὴν Ἐξόδιον Ἀκολουθίαν αὐτοῦ
(Ι. Ν. Ἁγ. Πέτρου καὶ Παύλου Χανίων, 18 Ἰουλίου 2019)

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε Εἰρηναῖε, Προέδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἡμιαυτονόμου ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας,

Σεβασμιώτατοι συναδελφοί ἐν Χριστῷ Ἱεράρχαι,
Εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας,

Ἐντιμότατοι Ἄρχοντες τοῦ τόπου,

Ἀγαπητοί καὶ λίαν προσφιλέστατοι παῖσιν ἡμῖν Σοφία καὶ Ἰωάννη καὶ Νικόλαε, ἢ τε σύζυγος καὶ τιμία συνοδίτις ἄχρι τῆς χθές εἰς τὸν παρόντα ἀνάνητη καὶ μάταιον βίον τοῦ ἐκλιπόντος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ,

Ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ,

Θλιβόμενοι μὲν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, λυπούμενοι δ' οὐχὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα (πρβλ. Α' Θεσ. δ' 13) ἀλλὰ ὡς ἔχοντες τὴν ἐλπίδα ἡμῶν ἐπὶ τὸν Κύριον ἕως οὗ οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς, συνήλθομεν σήμερον εἰς τὸν Ἱερόν τοῦτον Ναόν διὰ νά προπέμψωμεν εἰς τὴν αἰωνιότητα ἕν μέλος τῆς τοπικῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἀγαπητὸν μας Σπυρίδωνα Λιονάκη, Ἄρχοντα Νομοφύλακα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπάρξαντα.

Εἴθισται ἐκ παλαιοῦ παρ' ἡμῖν ὅπως εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ὡς ἡ παροῦσα, νά ἀπαγγέλλωμεν λόγους ἐπαινετικούς διὰ τὸν ἐκλιπόντα καὶ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ, ἐξαίροντες τὴν προσωπικότητα αὐτοῦ, ἀποπειρώμενοι τοιοῦτοτρόπως ἀφ' ἑνός μὲν νά παραμυθήσωμεν τοὺς περιλειπομένους συγγενεῖς καὶ κατιόντας αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δέ νά προβάλλωμεν, ἐν τισιν ὑπερβαλλόντως, τὴν οἰανδήτινα προσφορὰν αὐτοῦ. Ἐπιτραπήτω ἡμῖν ὅπως μὴ πράξωμεν τοῦτο. Καὶ τοῦτο διότι ὀμιλοῦμεν ἐνώπιον κάλλιον ἡμῶν εἰδότην τὸν ἐπὶ γῆς βίον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν κειμένου τιμίου νεκροῦ.

Ἄς ἐπιτραπή, ὅμως, εἰς τὸν ὀμιλοῦντα νά ὀμιλήσῃ **διαπιστωτικῶς** ἐπὶ συγκεκριμένων γεγονότων καὶ πτυχῶν τοῦ βίου τοῦ ἐκλιπόντος, καὶ τοῦτο οὐχὶ πρὸς ἔπαινον καὶ ὠφέλειαν αὐτοῦ, οὗτος πλέον ἐν χειρὶ καὶ κρίσει Θεοῦ, καθὼς ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας (Ρωμ. ζ' 7-8), ὡς μὴ δυνάμενος πλέον

ἀμαρτῆσαι ἢ ἀγαθοποιῆσαι, ἀλλά πρὸς ὄφελος πάντων ἡμῶν τῶν εἰσέτι μελῶν τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας καὶ ἐλπίζοντων -ἢ ὀρθώτερον εἰπεῖν θὰ ἔδει ἵνα ἐλπίζωμεν- ὅπως καταστῶμεν μέλη τῆς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας.

Διὰ τὸν μόλις πρὸ ὀλίγων ὥρῶν καταλιπόντα τὴν ματαιότητα τοῦ βίου τούτου καὶ μεταστάντα, προσευχητικῶς ἐλπίζομεν, ἀπὸ τῶν λυπηροτέρων ἐπὶ τὰ χρηστότερα καὶ θυμηδέστερα, ἔνθα ἀνάπαυσις καὶ χαρὰ, πιστεύομεν ὅτι ἀρμόζει τὸ παλαιοδιαθηκικόν "τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπέδωκεν ὀρθοῖσαι πρὸς Κύριον, τὸν ποιήσαντα αὐτόν, καὶ ἔναντι Ὑψίστου ἐδεήθη καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ ἐν προσευχῇ" (πρβλ. Σοφ. Σειράχ, λθ', 5). Καὶ λέγομεν τοῦτο μετὰ λόγου γνώσεως καὶ ἐξ ἰδίας ἐμπειρίας ὡς ἐκ τῆς προσωπικῆς τακτικῆς, ἂν καὶ ἐκ τοῦ μακρόθεν, μετὰ τοῦ ἐκλιπόντος ἀναστροφῆς καὶ συνεργασίας πρὸς χειρισμόν καὶ ἐπίλυσιν σημαντικῶν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ζητημάτων, ἐπ' ἀναφορᾶ καὶ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων καὶ διαδικασιῶν.

Ὁ ἀείμνηστος Σπυριδὼν Λιονάκης, νομικός, δὲν ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τοῦ νομικοῦ τῆς Καινῆς Διαθήκης ὁ ὁποῖος προσῆλθε πρὸς Κύριον ἵνα πειράξῃ Αὐτόν, εἰπὼν "Κύριε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω" (πρβλ. ι' 25), ἀλλὰ ἀπὸ πρωΐας, ὡς προανεφέρθη, ἔστρεφε τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος πρὸς Κύριον καὶ προσηύχετο πρὸς Αὐτόν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ φωτισμοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἀνατιθεμένων εἰς αὐτόν ὑποθέσεων. Καὶ τὸ καταθέτομεν αὐτὸ δημοσίᾳ, ὑπευθύνως καὶ μετὰ λόγου γνώσεως.

Μιμούμενος τὸ παράδειγμα τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, δὲν ἐχρησιμοποῖει τὸ λόγιον τῶν ἀρχαίων προκατόχων του Ἀθηναίων Σοφιστῶν "τόν ἦσσανα λόγον κρείσσω ποιεῖν", ἀλλὰ προσεπάθει, ὅση αὐτῷ δύναμις, νὰ διακονήσῃ τὸν Λόγον τῆς Ἀληθείας, ποιήσας ἀναλογικὴν χρῆσιν καὶ εἰς τὸν χῶρον τῆς νομικῆς ἐπιστήμης τῆς καὶ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἀκολουθηθείσης εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς θεολογικῆς σκέψεως ἀποφατικῆς μεθόδου, πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἀληθῶς νομίμου, εἰς ἀνακυψάσας εὐαισθήτους ὑποθέσεις καὶ ἀπαιτούσας λεπτόν, ὑπὸ ἀγιοπνευματικόν φωτισμόν, χειρισμόν διὰ νὰ ἀχθοῦν εἰς αἴσιον, κατὰ Θεόν, πέρας. Καὶ ἐχρησιμοποίησεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς μὴ μεταθέσεως ὀρίων ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν, τιμήσας σιγῇ καὶ σιωπῇ παραδεδομένας ἀξίας, ἀγωνισθεῖς διὰ τὴν μὴ ἀλλοίωσιν αὐτῶν ἐξ ὀθνείων ἐπιδράσεων, ἐργασθεῖς δὲ διὰ τὴν διαφύλαξιν καὶ κατοχύρωσιν τῶν ἀποφατικῶς καὶ οὐχὶ διὰ προσεγγίσεως ἐγκοσμιοκρατικῆς καὶ προσκαίρου ἐρμηνευτικῆς **μὴ ἐπιδεχομένων τοιαύτην ἐρμηνείαν παραδεδομένων**, διότι ἡ τοιαύτη θὰ ἐζημίω. Διὸ καὶ ἡμεῖς δὲν ἀναπτύσσομεν περαιτέρω τὴν ἐπωφελῆ καὶ λυσιτελεστάτην, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων, στάσιν ζωῆς αὐτῆν, ὁμιλοῦντες, ἄλλωστε, ἐνώπιον καλῶς ἐπισταμένων τοῦτο. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ ἐκλιπὼν δὲν ἐπεθύμησε δουλεῦσαι δυσὶ κυρίοις ἀλλὰ μόνῳ τῷ Θεῷ, ἀγωνισθεῖς ἰδιαίτερος νὰ μὴ καταστῇ **ἕτερος τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ**. Πρὸς τοῦτο καὶ ἠγωνίζετο νὰ μεταποιήσῃ τὸ νομικόν αὐτοῦ γραφεῖον εἰς πνευματικὴν παλαιστράν ἀσκήσεως εἰς τὴν ἀρετὴν, προσπαθήσας νὰ

μετατρέψη τήν πολύωρον νομικήν ἑνασχόλησιν εἰς προσευχήν, τό δέ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἀφορμήν δοξολογίας τοῦ Θεοῦ. Καί εἴμεθα εἰς θέσιν νά γνωρίζωμεν, ἐκ τῆς μετ' αὐτοῦ συνεργασίας, ὅτι τό ἐπέτυχεν, προασπισθεῖς ἑνώπιον τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης τό ὄντως Δίκαιον, τό Ὁραῖον, τό Ἀληθινόν, ἀγωνισθεῖς ἰδιαίτερος διά τά κανονικά δίκαια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί τήν καί νόμῳ, ἐντός τῆς ἐννόμου Ἑλληνικῆς τάξεως, κατοχύρωσιν αὐτῶν. Ἀνεδείχθη τοιουτοτρόπως εἰς φιλόθεον, θεόφιλον καί θεοκίνητον διάκονον τῆς νομικῆς ἐπιστήμης καί εἰς νομικόν διάκονον τῆς Ἡμιαυτονόμου Ἐκκλησίας Κρήτης καί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς μείζονος σημασίας ὑποθέσεις, ἀφορώσας εἰς τās ἐν Ἑλλάδι σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας καί ἀπτομένας, τās ὑποθέσεις, τῆς θεσμικῆς ὑποστάσεως καί τῆς καταστατικῆς κατοχυρώσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι κανονικῆς καί ἐκκλησιαστικῆς κληρουχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῆς Μητροῦς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ δέ κατοχύρωσις αὕτη ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἐπί πλέον ὀμαλοποίησιν, κατά τήν κοσμικήν νομοθεσίαν, τῆς λειτουργίας καί τήν ἔτι ἀποτελεσματικωτέραν ἐπιτέλεσιν τῆς πολυεπιπέδου καί πολυσχιδουῦς διακονίας τῶν κανονικῶν φορέων τῆς κληρουχίας ταύτης, ἀσχοληθεῖς, ὁ ἐκλιπών, καί μέ θέματα θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Καί ἔπραξε πάντα ταῦτα "διανοηθεῖς ἐν νόμῳ Ὑψίστου, σοφίαν πάντων ἀρχαίων ἐκζητήσας, διηγήσεις ἀνδρῶν ὀνομαστῶν συντηρήσας", οὐδόλως δέ φεισθεῖς ἵνα "ἀνά μέσον μεγιστάνων ὑπηρετήσῃ καί ἔναντι ἡγουμένου ὀφθῇ" (πρβλ. Σοφ. Σειράχ, λθ' 1-4). Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὄντολογικῶς νοητός Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, ἀποδώσει ἑκατονταπλασίονα τόν μισθόν αὐτοῦ δι' ὅσα ἀγαθὰ ἔπραξεν ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς διατηρήσεως τῆς Ἑλληνορθοδόξου ταυτότητος τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους.

Ἄν καί δέν ἐπιθυμοῦμεν νά κουράσωμεν τήν βαρυπενθοῦσαν ὀμήγυριν διά λόγων μακρῶν, θεωροῦμεν παράλειψιν νά μή καταθέσωμεν καί δημοσίως τό γεγονός ὅτι ἐπικοινωνοῦντες πάντοτε, ἰδιαίτερος δέ κατά τά τελευταῖα τέσσαρα καί πλέον ἔτη, πρὸς αὐτόν ἐλάβομεν παρ' αὐτοῦ μαθήματα ἀληθοῦς πίστεως πρὸς τόν Θεόν, καθὼς εἶδομεν αὐτόν νά ἀντιμετωπίζῃ τήν ἐμφανισθεῖσαν εἰς αὐτόν ἀσθένειαν ἀγιοπνευματικῶς, μετὰ γενναίου ὀρθοδόξου φρονήματος, μετὰ τῆς πεποιθήσεως ὅτι καλεῖται ὅσον οὐπω νά ἐκπληρώσῃ τό κοινόν τοῦ βίου χρέος, καί ἐν δοξολογία τοῦ Παναγίου Ὄνόματος τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ διά πάντα ὅσα ἐδώρησατο εἰς αὐτόν ὁ Κύριος, κυρίως τήν τιμίαν σύζυγον καί συνοδίτιν τοῦ βίου του Σοφίαν, τήν δευτέραν φύλακα παρὰ τό προσκεφάλαιόν του ἄγγελον, ὡς ἐχαρακτήρισεν αὐτήν εἰς τόν ὀμιλοῦντα εἰς τήν μόλις πρό ὀλίγων ἡμερῶν τηλεφωνικήν μας ἐπικοινωνίαν, καί τά δύο ἐκλεκτά αὐτοῦ τέκνα Ἰωάννην καί Νικόλαον. Καί ἀντιμετώπιζε τήν ἀσθένειαν ἐπικαλούμενος πρὸς τοῦτο τήν βοήθειαν καί μεσιτείαν τῆς Παναγίας Ζωοδόχου Πηγῆς, τοῦ προστάτου καί ἐφόρου αὐτοῦ Ἁγίου καί τοῦ συγχρόνου Ἁγίου τῆς Ἐκκλησίας μας Πορφυρίου. Καί καταθέτομεν ἐν συνοχῇ καρδίας τήν ἐμπειρίαν ἡμῶν ταύτην πρὸς ὠφέλειαν καί πνευματικὴν περισυλλογὴν καί αὐτοκριτικὴν καί αὐτοέλεγχον πάντων ἡμῶν, διότι

ἄλλο τό ἀναγινώσκειν καί θεωρητικῶς ὀμιλεῖν περὶ τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας καί ἄλλο τό ἐμπράκτως καί ὀρθοδόξως βιοῦν, πράττειν καί ἐνεργεῖν.

Δέν ἐπιθυμοῦμεν, ὅμως, νά μακρύνωμεν ἔτι περισσότερο τόν λόγον. Ἐχοντες τήν τιμήν νά ἐκπροσωπῶμεν κατά τήν ὑψίστην αὐτήν στιγμήν τῆς πορείας τοῦ ἀγαπητοῦ μας Σπυρίδωνος Λιονάκη ἐπὶ τῆς μακαρίας ὁδοῦ τῆν Α.Θ.Παναγιότητα, τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην κ. κ. Βαρθολομαῖον, μεταφέρομεν εἰς τήν ἐρίτιμον σύζυγον τοῦ μακαριστοῦ Σοφίαν καί τά τέκνα αὐτοῦ Ἰωάννην καί Νικόλαον τάς σεπτὰς Πατριαρχικάς εὐχάς ὑπέρ ἀναπαύσεως τοῦ μακαριστοῦ συζύγου καί πατρός των ἐν χώρα ζώντων, ὡς καί τήν διαβεβαίωσιν ὅτι ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός ἡμῶν Πατριάρχης θά δέηται ἀπό τοῦ Ἱεροῦ Συνθρόνου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπέρ τοῦ μακαριστοῦ Σπυρίδωνος, ὑψῶν σεπτὰς ἰκέτιδας χειρᾶς ὅπως ὁ Δομήτωρ τῆς Ἐκκλησίας ἀξιῶση αὐτόν τῆς αἰωνίου χαρᾶς ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Ἀρνίου, στεφανῶν αὐτόν ἀνθ' ὧν ἔπραξεν ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας Του, ὡς ἐνσυνείδητον καί ἀγωνιζόμενον, ἐκ τῶν τάξεων τῶν λαϊκῶν, μέλος αὐτῆς. Πεποιθαμεν δέ ὅτι καί τά ἐκλεκτά αὐτοῦ τέκνα, ὡς πατρόζοντες υἱοί, θά ἀκολουθήσουν τό παράδειγμα τοῦ ἀειμνήστου πατρός των, ἀναδεικνύμενοι καί αὐτοί, ὡς οὗτος, μέλη τίμια τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς κοινωνίας. Εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι πρὸς τοῦτο.

Καί νῦν πεφιλημένε Ἄρχων, ἀγαπητέ Σπυρίδων, πορεύου τήν μακαρίαν ὁδόν. Πικρός ὁ χωρισμός, ὁ πρόωρος. Ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς οἰκείους σου ἀλλά καί δι' ὅλους ἡμᾶς, τοὺς ἀγαπήσαντάς σε. Γλυκεῖα, ὅμως, ἡ προσμονή τῆς ἐπανασυναντήσεώς μας ὡς πολιτῶν οὐχί τοῦ προσκαιροῦ τούτου κόσμου, ἀλλά, γένοιτο, τῆς αἰωνίου καινῆς πόλεως! Εἶθε νά συναπογραφῶμεν μεταξύ τῶν μακαρίων ἐκεῖνων, τῶν ποιησάντων τάς ἐντολάς τοῦ Κυρίου "ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία ἡμῶν ἐπὶ τό ξύλον τῆς ζωῆς, καί τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωμεν εἰς τήν πόλιν" (πρβλ. Ἀποκ. κβ' 14). Ἀμήν.